

کوتاه از دیپلماسی

سیدعباس عراقچی:

تا هر زمان لازم باشد

ادامه می‌دهیم

● روز گذشته، (یکشنبه)، دور ششم مذاکرات وین با برگزاری نشست کمیسیون مشترک برجام آغاز شد و رایزنی‌ها به‌صورت فشرده و مستمر ادامه یافت. از روز شنبه با آغاز ششمین دور مذاکرات چندین نشست دوجانبه و چندجانبه در سطح معاونان و مدیران سیاسی و کارشناسی با هیئت‌های مختلف برگزار شده و قرار است جلسات به‌صورت فشرده و مستمر ادامه یابد. در همین حال، عباس عراقچی، سرپرست تیم مذاکره‌کننده ایران، در رایزنی‌های وین تأکید کرد، تا هر زمان که لازم باشد به مذاکرات درباره برجام ادامه می‌دهیم.

جمهوری اسلامی اطمینان می‌خواهد

به گزارش ایسنا، سید عباس عراقچی، معاون سیاسی وزیر امورخارجه کشورمان، در گفت‌وگو با شبکه پرس‌تی‌وی درباره روند مذاکرات وین اظهار کرد: آنها (سایر طرف‌های برجام) باید به جمهوری اسلامی ایران پاسخ‌دهنده باشند که آنچه در گذشته اتفاق افتاد (خروج آمریکا از توافق)، در آینده تکرار نخواهد شد. او ادامه داد: برای رسیدن به این منظور، ما نیازمند بحث و رایزنی‌های زیاد سیاسی، فنی و قانونی هستیم و تا هر زمان که لازم باشد به این گفت‌وگوها ادامه خواهیم داد. همچنین میخائیل اولیانوف، دیپلمات ارشد روسیه در وین، درباره این رایزنی‌ها گفت: اختلاف‌نظرها میان تهران و واشنگتن زیاد نیست، اما اساسی است. مسئله اصلی حل‌نشده و باقی‌مانده در این مرحله از مذاکرات، این است که توافق چگونه اجرائی شود. اینکه چه کسی، چه کاری را در چه زمانی انجام دهد.

ادامه می‌دهیم

آلن جورج متن وابسته مطبوعاتی اتحادیه اروپا در سازمان‌های بین‌المللی در وین نیز پس از برگزاری نشست روز شنبه کمیسیون مشترک و آغاز دور تازه‌ای از رایزنی‌های برجامی تصریح کرد: در حال پیشرفت در مذاکرات هستیم، اما گفت‌وگوها فشرده است و هنوز برخی مسائل، از جمله درباره چگونگی گام‌های اجرائی (برجام) باقی‌مانده است. او افزود: اتحادیه اروپا نیز به‌عنوان هماهنگ‌کننده، گفت‌وگوها را با تمام شرکت‌کنندگان در برجام و به‌طور جداگانه با ایالات متحده ادامه می‌دهد.

نه عجله می‌کنیم، نه وقت تلف می‌کنیم

رئیس تیم ایران در مذاکرات وین پس از پایان نشست کمیسیون مشترک برجام در وین هم تصریح کرده بود: ما به‌دنبال رسیدن به یک توافق خوب و مطلوب برای جمهوری اسلامی ایران هستیم و در این مسیر نه عجله می‌کنیم، نه وقت را تلف می‌کنیم. البته هر چه زودتر به توافق نهایی برسیم بهتر است. عراقچی ادامه داد: مهم این است که در این توافق آن اصولی که جمهوری اسلامی می‌خواهد رعایت شده باشد و به آن شاخص‌هایی که مد نظر ماست، رسیده باشیم. او تأکید کرد که جمهوری اسلامی ایران بدون رسیدن به خواسته‌های کلیدی خود قطعاً توافق نخواهد کرد. این دیپلمات ارشد کشورمان همچنین تصریح کرد: طرف‌های مقابل در نقطه‌ای هستند که باید تصمیم خود را بگیرند. ایران تصمیمات سخت خود را پیش از این اتخاذ کرده است. آن موقعی که در مقابل خروج ترامپ و آمریکا از برجام تصمیم گرفت که در برجام باقی بماند؛ تصمیم سخت ما آن موقع اتخاذ شد و الان نوبت طرف‌های مقابلمان است که تصمیمات سخت خود را بگیرد. او همچنین یادآور شد: اگر آنها می‌خواهند برجام را حفظ کنند باید انعطاف‌های لازم را داشته باشند تا بتوانند تصمیمات خود را بگیرند. ما آمادگی داریم که مذاکرات را تا نتایجی که آنها بتوانند به تصمیم برسد ادامه دهیم.

توافق در دسترس است

میخائیل اولیانوف، نماینده دائم روسیه نزد سازمان‌های بین‌المللی در وین نیز با انتشار بیامی در حساب کاربری خود در توئیتر گفت که با نظر عباس عراقچی، معاون وزیر امورخارجه کشورمان، مبنی بر اینکه «نمی‌توان در هفته جاری به نتیجه نهایی درخصوص برجام دست یافت» موافق است. اولیانوف در توئیت خود نوشت: کاملاً موافقم که نمی‌توان انتظار داشت در روزهای آینده، مذاکرات وین نهایی شود. همچنین تقریباً قطعی است که ما نمی‌توانیم تا پیش از انتخابات ریاست‌جمهوری در ایران (۱۸ ژوئن) پیش‌نویس سند نهایی (توافق) را تدوین کنیم. با این حال، حصول توافق (در مذاکرات وین) در دسترس است. او همچنین پس از برگزاری دور جدیدی از مذاکرات ایران و طرف‌های برجام در وین برای احیای کامل این توافق و بازگشت کامل آمریکا به آن، در جمع خبرنگاران گفت که پیشرفت‌هایی درخصوص چگونگی اجرای برنامه جامع اقدام مشترک حاصل شده است اما به اندازه‌ای که انتظار آن را داشته‌اند، نیست. دیپلمات ارشد روسیه در وین خاطرنشان کرد که روند رایزنی‌های مثبت است، هرچند هنوز اختلاف نظرهایی وجود دارد. دیپلمات ارشد چین در وین نیز با بیان اینکه نگرانی‌های ایران درباره مسئله تحریم‌ها کاملاً مشروع و قانونی است، خواستار قاطعیت آمریکا برای رفع کامل تحریم‌های غیرقانونی شد.

روح‌الله نخعی: انتخابات ریاست‌جمهوری پایان این هفته برگزار می‌شود. از همه شواهد به نظر می‌رسد فرمان دولت آینده را یکی از گزینه‌های اصولگرا به دست خواهد گرفت و به احتمال فراوان این گزینه سیدابراهیم رئیسی خواهد بود.

از طرفی گزینه دیگری که احتمال پیروزی او در برخی سناریوها دیده می‌شود، سعید جلیلی است و در برخی روایات دیگر نیز او یا تیم او در سیاست خارجی دولت رئیسی ایفای نقش خواهند کرد. در واقع برخی تحلیل‌ها همه گزینه‌های اصولگرا را از اعضای بالقوه کابینه آینده می‌خوانند. به همین مناسبت، سیاست‌ها و رویکردهای احتمالی آنها در اداره کشور نیز توجه بسیاری را به خود جلب کرده است. یکی از این رویکردها نیز بحث سیاست خارجی و چشم‌انداز دولت آینده در این زمینه است. نگاهی به صحبت‌ها و مواضع دیروز و امروز این‌ن نامزدها و حرف‌های آنها در مناظرات در این زمینه می‌تواند چشم‌انداز سیاست خارجی دولت آینده را تا حدی مشخص کند.

باز برجام

توافق هسته‌ای ایران و قدرت‌های جهانی عملاً تا اینجا در سه انتخابات ریاست‌جمهوری از موضوعات بحث بوده است. در این دوره نیز در مناظره‌ها، مواضع نامزدها درباره این توافق مطرح شد؛ اگرچه نه به‌عنوان موضوع اصلی و صرفاً به‌عنوان حاشیه‌ای از مسائل عملکردی دولت گذشته؛ چنان که تحریم‌ها علیه ایران نیز به‌عنوان یکی از مشکلات مهم، تقریباً از بحث‌ها غایب بود و تنها برخی از نامزدها در انتقاد خود از دولت حسن روحانی، آن را مطرح می‌کردند. اما درباره مسئله برجام و به‌طور کلی در مسئله دیپلماسی، اصولگرایان حاضر در انتخابات تلاش کرده‌اند هم موضع سابق خود را داشته باشند و هم برای فضای احتمالی رفع تحریم حاصل از فرآیند احیای برجام آماده باشند. به این ترتیب، آنها همچنان ادبیات مردانه‌شدن خود درباره مذاکره با آمریکا را حفظ کرده‌اند، اما آن را اندکی تنظیم کرده‌اند. موضوع انتقاد، شیوه مذاکره دولت روحانی درباره برنامه هسته‌ای و شیوه اجرای برجام از سوی دولت او باشد. به عبارت دیگر، بیشتر نامزدهای اصولگرا اکنون حمله مستقیمی به برجام نمی‌کنند. فضا دیگر فضای دولت ترامپ نیست که بتوان پذیرفته شدن سیاست هسته‌ای و به دیپلماسی به‌طور کلی حمله کرد، بلکه احیای توافق احتمالاً تأثیر محسوس خود را خواهد گذاشت. حالا زمان آن است که بگویند برجام خودش بد نیست، اطرافیانش بد هستند!

اقتدار به‌مثابه یک مفهوم انتزاعی

درعین‌حال آنها حلاً مدعی می‌شوند که بهتر از روحانی می‌توانند مذاکرات را مدیریت کنند. قاضی‌زاده‌شامی مدعی است دولت بد مذاکره کرده و رئیسی می‌گوید برجام را باید دولت متقدر اجرا کند. ادعای رئیسی البته عملاً بی‌معناست. توافق هسته‌ای فهرستی از اقداماتی است که ایران پذیرفته انجام ندهد تا به جای اقداماتی علیه‌اش انجام نشود. مشخص نیست چگونه می‌توان غنی‌سازی با درصد کمتر یا با حجم کمتر را با اقتدار انجام داد. اگر حتی منظور نوع واکنش به اقدامات خارج از قاعده دولت دونالد ترامپ باشد نیز این حرف پایه و اساس ندارد؛ چراکه در محدوده اجرای برجام، دولت حسن روحانی همزمان به حفظ گزینه‌های دیپلماتیک و جلوگیری از فروپاشی برجام، با استناد به آنچه در متن توافق بود، یعنی با استناد به آنچه توانسته در متن این توافق به‌عنوان اهرم داشته باشد، به موازات عمل‌نکردن طرف‌های مقابل به تعهدات، تعهدات ایران را نیز گام‌به‌گام کاهش داد و عملاً به جایی رساند که ایران

دیپلماسی

نگاهی به سیاست خارجی گزینه‌های ریاست‌جمهوری دولت آینده

دیپلماسی فضایی اصولگرایان

هیچ‌کدام از این تعهدات را اجرائی نمی‌کند. بدون اینکه توافق به هم خورده باشد و در نتیجه ایران دوباره به وضعیت خطرناک بدون برجام بازنگشته است. یعنی در واقع دولت روحانی دقیقاً برخلاف چیزی عمل کرد که توصیه اصولگرایان بود وقتی از آتش‌زدن و پاره‌کردن برجام در مقابله‌به‌مثل می‌گفتند و اکنون ایران در حال برداشت محصول رویکرد روحانی است. محسن رضایی، دیگر نامزد اصولگرا، می‌گوید با دیپلماسی واقعی آمریکا را وادار می‌کنیم به تعهداتش عمل کند. این حرف نیز شمه دیگری از تصور خیال‌آمیز اصولگرایانه به سیاست خارجی را نشان می‌دهد. مشخص نیست در دنیای واقعیت‌های دیپلماتیک، ایران یا حتی قدرت‌های جهانی با کدام ابزار می‌توانند بازیگر قدرتمندی مانند آمریکا یا حتی بازیگران کوچک‌تر از او را به چیزی وادار کنند؟ روسیه، چین، اتحادیه اروپا و آمریکا چهار طرف چند پرونده مختلف هستند که اگر «وادارکردن» به این شکل کلی و انتزاعی که فرمانده سابق سپاه می‌گوید در آن موضوِعیت داشت، سال‌ها پیش حل شده بودند. تنها پیشهاد صدافی که از سوی روحانی در در سال‌های گذشته برای ایده «وادارکردن» مطرح شده است، گروگان‌گرفتن آمریکایی‌ها یا سربازان آمریکایی بوده است؛ درحالی‌که اگر گروگان‌گیری در صحنه سیاست خارجی به این شکل و برای مسائل عمده قابل استفاده بود، کشورها به‌جای مذاکره و تعامل برای رسیدن به اهداف خود، شروع به بازداشت همه مسافران و توریست‌ها در اطراف و اکناف می‌کردند. بماند که همین حرف می‌تواند چه هزینه گزافی برای کشور ایجاد کند، زمانی که طرف‌های مقابل بارها کشور را به این موضوع متهم و نهادهای مسؤل اتهام گروگان‌گیری را تکذیب می‌کردند.

گزینه اصلی اصولگرایان در این انتخابات البته رئیسی است، اما تحلیل مواضع او در حوزه‌های مختلف پر مینمای حرف‌های او در مناظره کار چندان ساده‌ای نیست. دولت او که احتمالاً میوه چسین احیای برجام خواهد شد، آن را بر هم نخواهد زد؛ اما فراتر از این، کلی‌گویی‌های مبهم و بی‌معنایی مثل «اجرای بااقتدار برجام»، حاکی از این است که با برنامه‌ای دراین‌باره وجود ندارد یا همان مواضع پیشین او و جریان حامی‌اش الکوی کار دولت رئیسی خواهند بود. این مسئله‌ای است که چشمت‌انداز را نگران‌کننده می‌کند. پرونده‌های باز دیگری هم هستند که ایران و بازیگران برجام همچنان بر سر آنها با هم حرف خواهند داشت. کشورهای دیگری نیز با حذف مسئله تحریم و فشار حدانگزی، به دنبال بحث‌های خود با ایران خواهند آمد. در چنین شرایطی، بر مبنای آنچه از اصولگرایان دیده شده است، یا تصمیم خودداری از مذاکره خواهد بود که دوباره به تضعیف ارتباطات

یکی از ایده‌هایی که جلیلی بیش از یک بار در کلام و نوشتار مطرح کرده، این است که ۲۰۰ کشور در جهان هستند و لزومی ندارد ایران به تعامل با چند کشور اصرار داشته باشد. همین جمله در اولین سطح خود، بی‌اطلاعی جلیلی از روش تعامل در دنیا را نشان می‌دهد. مسئله‌ای که به نظر می‌رسد جلیلی متوجه آن نیست، این است که هر کشوری با هر کشوری لزوماً یک رابطه بالقوه ندارد. برای عملکرد ایران بتواند رابطه مفیدی

کاندیداهای بی‌اطلاع از سیاست خارجی

جدی خواهد گرفت و آمریکا را به دیپلماسی واقعی می‌کنانیم؛ به ستمی که به تعهداتش عمل کند.» آقای زاکانی را‌حل تحریم را در «تکیه بر پتانسیل‌ها و توانمندی‌های داخلی» و «استفاده از همه فرصت‌های منطقه‌ای و جهانی» می‌داند و می‌گوید: «بر اساس تولید داخل، کشور را اداره کرده و عملاً تحریم‌ها را بی‌اثر می‌کند.» آقای جلیلی می‌گوید: «برجام سندن تطبیکاری است نه به‌هکاری. ما هزینه برجام را داده‌ایم.» ایشان می‌گویند: «با قاطعیت عرض می‌کنم امضای کنوانسیون‌ها از جمله FATF هیچ فایده‌ای برای کشور ندارد و حمایت از تحریم‌ها زمینه منظره نماند.» زاکانی: «ما به‌جای آنکه با دلار تبادل مالی کنیم، با پول کشورها تبادل مالی می‌کنیم و آن زمان FATF بی‌اثر می‌شود.»

با آقای جلیلیی از «جهش تولید با جهش صادرات از طریق جهش تعاملات خارجی با گسترش مناسبات به بیش از دو، سه کشور خاص و برطرف‌کردن ضعف اسکان تعامل گسترده با جهان، به‌ویژه در روابط اقتصادی» می‌گوید. ایشان اضافه می‌کند که «دیپلماسی قوی و ایجاد تعاملات اقتصادی پایدار، به‌ویژه با همسایگان، از مؤلفه‌های سیاست خارجی واقعی است.» آقای رئیسی که کمتر درباره سیاست خارجی سخن گفته‌ن، «تعامل با همه کشورهای جهان، به‌ویژه با همسایگان» را «برنامه سیاست خارجی دولت خود» اعلام

با کشوری داشته باشد، یا باید آن کشور محصول و سرویسی اقتصادی برای ارائه به ایران داشته باشد یا به محصول و سرویسی از سوی ایران نیاز داشته باشد یا امتیازی سیاسی برای ارائه به ایران داشته باشد یا نیاز به دریافت امتیازی سیاسی از ایران. حقایق مربوط به منابع، سرمایه‌های سیاسی و اقتصادی، جغرافیای و… نشان می‌دهد بخش اعظم ۲۰۰ کشوری که جلیلی مدام به آنها اشاره می‌کند، هیچ‌کدام از این چهار ویژگی را ندارند و ارتباط ایران با آنها حداکثر به سلام و احوال‌پرسی و احترام متقابل محدود خواهد بود. اما حتی جمعی که قابلیت تعامل مفید با آنها هست نیز در تصویري که جلیلی رسم می‌کند، جایگاه معناداری ندارند.

معطلی یا تحریم و بلاکلیفی FATF؟

ادعای مهم دیگر جلیلی به‌عنوان پیشگام تحلیل سیاست خارجی در میان اصولگرایان، این است که دولت روحانی ایران را معطل چند کشور کرده است. اشکال این استدلال جلیلی نیز ندیدن حقایق آشکار است. در همین دوران عراق به‌عنوان همسایه‌ای که به لحاظ سیاسی، اقتصادی و حتی نظامی نیازمند ایران بوده، در تسویه بدهی‌های خود به ایران به مانع برخورد است. چین که رقیب بزرگ آمریکاست، در تعامل نفتی خود با ایران دچار مشکل شده است. کره‌جنوبی حتی نمی‌تواند پول خریدی را که مدت‌ها پیش از ایران کرده، به ایران برساند. این فهرست ادامه هم دارد. هیچ‌کدام از این بن‌بست‌ها به این دلیل نبوده که دولت روحانی به آنها پیام داده است صبر کنید تا ببینیم آمریکا چه می‌گوید، بلکه برعکس، این کشورها به دلیل تحریم‌ها در تعامل با ایران درمانده‌اند. البته تحریم‌ها تنها مانع هم نبوده‌اند؛ خودداری ایران از تعیین تکلیف FATF تا امروز مانع بزرگی بر سر کشور مطلوب جلیلی آن را پذیرفته‌اند، اما محسن رضایی در سمت نهادهی فقلی خود مانع از تعیین وضعیت آن بوده است و جلیلی نیز در مناظرات می‌گوید FATF هیچ فایده‌ای برای ایران ندارد.

چه خواهد شد؟

برجام به احتمال قوی احیاشده تحویل دولت آینده داده خواهد شد، اما تعیین تکلیف FATF هنوز مانع بزرگی بر سر راه تعاملات کشور است و علاوه بر این مسائل دیگری در صحنه سیاست خارجی تازه بعد از تعیین تکلیف برجام پیش خواهند آمد. اگر اصولگرایانی مانند رئیسی و جلیلی که برای سکان‌داری کشور خیز برداشته‌اند، از همین درپچه سال‌های اخیرشان به دنیا نگاه کنند، در پیگیری این مسائل توفیقی نخواهند داشت و با انفعال یا زیاده‌روی، منافع و منابع کشور را در معرض خطر قرار می‌دهند. اما مسئله نگران‌کننده اصلی حتی این تصویر نیست. بسیاری معتقدند اصولگرایان اگر خود بر سر کار باشند، تمایل دارند مذاکرات و دیپلماسی را به میل خود پی بگیرند. مسئله این است که حتی اگر اصولگرایان بخواهند وقتی متوجه شویم دیگر نامزدهای اصولگرا از آن هم کمتر صحنه سیاست خارجی را می‌شناسند، عمق فاجعه مشخص می‌شود.

کدام ۲۰۰ کشور؟

یکی از ایده‌هایی که جلیلی بیش از یک بار در کلام و نوشتار مطرح کرده، این است که ۲۰۰ کشور در جهان هستند و لزومی ندارد ایران به تعامل با چند کشور اصرار داشته باشد. همین جمله در اولین سطح خود، بی‌اطلاعی جلیلی از روش تعامل در دنیا را نشان می‌دهد. مسئله‌ای که به نظر می‌رسد جلیلی متوجه آن نیست، این است که هر کشوری با هر کشوری لزوماً یک رابطه بالقوه ندارد. برای عملکرد ایران بتواند رابطه مفیدی

غیر از این است، کاندیدها باید بر جزئیات، یعنی تقاضی و سوسه‌مدیریت‌هایی که دیده‌اند، متمرکز شوند. مشاوران اصولگرا ذیل سیاست خارجی خود را کاندیداهای اصلی است؛ حتماً دوست دارد تحریم‌ها ارائه داده‌اند. بسیاری از این موضع‌گیری‌ها به‌قدری کلی و عام است که هیچ نظر مثبت یا منفی یا موافق یا مخالفی درباره آنها نمی‌توان ارائه کرد. هر سیاست‌مداری از هر حزبی، حتماً به تعامل با جهان موافق است؛ حتماً علاقه‌مند به کار اقتصادی با همسایگان است؛ حتماً دوست دارد تحریم‌ها لغو شوند و…؛ اما اینکه چگونه و با چه مقدمات و تمهیداتی تحقق این علایق عملی است، روشن نیست. بسیاری از این موضع‌گیری‌ها نیز ناقص‌اند؛ مثلاً تأکید بر کار با کشورهای همسایه و کشورهای شرقی، گزاره‌ای نیست که بتواند مشکلات سیاست خارجی کشور را حل کند و راه‌کنشای مشکلات اقتصادی کشور باشد. اقتصاد ایران و اقتصاد بسیاری از کشورهای همسایه و کشورهای شرق مکمل یکدیگر نیستند. مثلاً روسیه تقریباً جز نفت، گاز و سلاح چیزی برای فروش ندارد. بر همین پایه، اقتصاد بسیاری از کشورهای همسایه نیز مکمل اقتصاد ایران نیست. ضمن اینکه دولت کنونی و دولت‌های قبلی از هیچ تلاشی برای توسعه رابطه با کشورهای شرقی و همسایه فرگذارد نکرده‌اند. اگر

ادامه از صفحه ۲

وعده‌های آبی

همچنین به دنبال تأمین آب از منابع سطحی و سدها تعارض‌ها و تنش‌های گسترده‌ای با کشاورزانی که از حقیشان محروم شده‌اند، قابل انتظار است. این مسئله در حالی است که به دلیل حرکت اجتناب‌ناپذیر کشور به سمت صنعتی‌ترشدن و رشد جمعیت، نیاز به تأمین بیشتر آب و بروز تعارضات ناشی از آن اجتناب‌ناپذیر است.

۲- سیاست‌گذاری عرصه انتخاب است. انتخابی که ناچار است منافع و معایب یک گزینه را در مقابل گزینه‌های رقیب می‌پذیرد. اگرچه ممکن است سیاست‌گذار تصمیمی نگیرد، اما این شیوه نیز خود نوعی انتخاب است و معایب و منافع به همراهش خواهد بود. در زمان ارائه وعده نیز، حرف‌های کلی و لیست‌کردن منافع متضاد در کنار یکدیگر، شاید شنیدنش جالب باشد ولی مسئله‌ای را حل نمی‌کند. گریز از چنین وضعیتی برای ملزم‌کردن کاندید به ارائه اولویت‌های محدود و منسجم، علاوه بر نیاز به شهروندانی آگاه به مسئله، به مطالعه دقیق و طرح پرسش‌هایی شفاف نیاز دارد که فرصت طفره‌رفتن در پاسخ را محدود کند. در ادامه برخی از مسائلی که کاندیداهای ریاست‌جمهوری و به طور کلی الگوی توسعه کشور باید برای آنها پاسخ ارائه دهند بیان می‌شود.

- برای رفع شکاف منابع و مصارف آب و رساندن میزان مصرف به مقدار تجدیدپذیری منابع آب و تأمین نیاز محیط زیست، چه اقدامی در نظر دارید؟

- در ارتباط با انتقال آب بین‌حوضه‌ای، برای مثال پروژه‌های انتقال آب کارون به زاینده‌رود، چه ساستی دارید؟ علاوه بر نظر صریح درباره پروژه‌های بلاکلیف کنونی، ظرفیت این شیوه را برای رفع نیازهای مناطق مرکزی کشور به چه میزان ارزیابی می‌کنید؟

- در شرایطی که انتظارات و حقوق کشاورزان در تعارض با ضرورت کاهش مصرف آب برای حفاظت از تالاب‌ها و نسل آینده قرار گرفته است، چگونه این مسئله را حل‌وفصل می‌کنید؟

- چه راهکاری را در مواجهه با صدها هزار چاه بدون پروانه که هریک معیشتی را برای گروهی از کشاورزان فراهم کرده‌اند، دارید؟

- چه سیاستی را در ارتباط با سدهای نیمه‌کاره شکاف منابع و مصارف اتخاذ می‌کنید؟

- در شرایطی که معیشت و اشتغال روستایی به‌دلیل دراختیار‌نبودن منابع آب در معرض خطر است، چه الگوهایی برای مواجهه با حیات روستا در نظر دارید؟

- در مناطق دارای مسئله کمبود آب، چه سیاستی برای تأمین آب شرب جمعیت رو به رشد و صنایع و خدمات جدید دارید؟

- در شرایطی که بوروکراسی دولتی ناتوان از حل مسائل بسیار متنوع، پیش‌بینی‌ناپذیر و چندذی‌نفعه آب در مقیاس‌های مختلف است، چه الگوی جایگزینی برای حکمرانی آب در نظر دارید؟

- سیاست کشاورزی مطلوب شما چیست؟ به طور مشخص، توسعه کشاورزی باید با الگوی صنعتی باشد یا اشتغال‌زا؟ امنیت غذایی را باید در دستور کار قرار دهد یا کمک به صادرات و رشد اقتصادی؟

ادامه از صفحه اول

انتخابی دیگر برای طبقه متوسط

همه‌گیری کرونا هم در این روزهای خرداد ۱۴۰۰ حدود ۱۵۰ نفر در روز تلفات می‌گیرد (براساس آمار وزارت بهداشت). مسئله ویروس کرونا که لطمات بزرگی به مردم جهان زد، در کشور ما از بهمن ۹۸ که کشور زیر سنگین‌ترین فشارهای ناشی از تحریم‌های دولت آمریکا بود، با نبود دسترسی آزاد و سدشدن ارتباطات و معاملات بین‌المللی، خسارات و تلفاتی مضاعف برجا گذاشت. مردم ایران مستقیم با از دست‌دادن جان و سلامتی خود بهای این معضلات چندانکه را پرداخته‌اند. طبقه متوسط ایران این فشارها را بیشتر تحمل کرده است. هم‌کادر درمان که بخش مهمی از طبقه متوسط هستند با همه‌گیری کرونا مبارزه کردند و هم بیشتر صاحبان کسب‌وکارهای کوچک آسیب‌های مختلفی از تعطیلی و محدودشدن فرصت‌های شغلی دیده‌اند. طبقه متوسط چه درصدی از مردم ایران را شامل می‌شود؟ براساس گزارش مؤسسه بروکینگز با عنوان «اقتصاد ایران ۴۰ سال پس از انقلاب اسلامی» (در ۲۲ ژوئن ۲۰۱۹) (اول تیر ۱۳۹۸) توزیع جمعیت در طبقات اجتماعی در ایران به این ترتیب بوده‌است: طبقه بالا (۴.۳ درصد)، طبقه متوسط بالا (۱۹ درصد)، طبقه متوسط پایین (۱۵ درصد)، طبقه کارگر (۴۵ درصد) و طبقه پایین (۱۶.۷ درصد). در سال‌های بعد از انقلاب اسلامی اندازه طبقه متوسط در ایران از حدود ۱۵ درصد جمعیت در سال ۱۳۵۸ به بیش از ۳۲ درصد در سال ۱۳۸۰ و ۳۴ درصد در سال ۱۳۹۸ (حدود ۲.۵ برابر سال ۵۸) رسیده است. بخشی از اعضای این طبقه متوسط مانند نگارنده که عضو هیئت‌علمی هستند، تمام زندگی امروز و آینده‌شان را در همین مملکت برنهم‌ریزی کرده‌اند. گروهی از ثروتمندان و افرادی که در مجموع کاندیداها، اعم از اصولگرا و اصلاح‌طلب، در جریان موضع‌گیری‌های خود نشان دادند اطلاع درخوr اعثنایی از روابط بین‌الملل و سیاست خارجی ندارند. این امر به‌ویژه از آن جهت نگران‌کننده است که بخش مهمی از مشکلات کشور ما، ناشی از مشکلات سیاست خارجی است.

ادامه در صفحه ۵